

Záznam zo zasadnutia Výboru pre rodovú rovnosť Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Bratislava, 30. januára 2014, 13.00 h., zasadacia miestnosť č. 117

Prítomní (vrátane zúčastnených v zastúpení): vid' podľa prezenčnej listiny

Ospravedlnení: Mária Chaloupková, Radovan Majerský, Mario Mikloši, Martina Širhalová, Eva Šťastná, Monika Vrábľová

Nepřítomní: Irena Belohorská, Albert Breier, Dana Farkašová, Božena Kováčová. Zdenko Krajčír, Zuzana Kulašíková, Daša Malíková, Eva Riečanská, Eva Sládková, Hana Špaleková

Program

1. Otvorenie - overenie uznávaniaschopnosti a schválenie programu
2. Kontrola uznesení
3. Informácia ministra spravodlivosti SR o procese ratifikácie Dohovoru Rady Európy o odstránení násilia na ženách a boja proti nemu
4. Informácie o priebehu a záveroch zasadnutí Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a príprave Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike
5. Informácia MPSVR SR o pripravovaných strategických správach v oblasti rodovej rovnosti
6. Informácia o príprave nového programového obdobia pre čerpanie štrukturálnych fondov a uplatňovaní rodovej rovnosti ako ex-ante podmienky a horizontálneho princípu, delegovanie zástupcov/kýň výboru do Pracovnej skupiny pre horizontálnu prioritu rovnosť príležitostí
7. Informácia o pripravovaných projektoch k eliminácii a prevencii násilia na ženách
8. Rôzne
9. Záver

Zhrnutie rokovania v rámci jednotlivých bodov

1. Otvorenie

Ján Richter, minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR a predseda Výboru pre rodovú rovnosť

- Otvoril zasadnutie Výboru pre rodovú rovnosť Rady vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (ďalej len „výbor“), privítal prítomných a prítomné na zasadnutí. V úvode rokovania vyslovil želanie, aby činnosť výboru bola verejnou pozitívne prijímaná a aby dosah činnosti výboru nebol formálny, ale identifikovateľný a zrozumiteľný.
- Zhodnotil prácu výboru v roku 2013:
 - a) Vláda SR schválila 18. decembra 2013 Národný akčný plán na prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019, ktorý predstavuje definovanie systémového prístupu a koordinované zabezpečenie pomoci ženám, zažívajúcim násilie.
 - b) Výbor sa stal dôležitým nástrojom presadzovania ľudských práv v Slovenskej republike, plnil dôležitú úlohu odborného a koordinačného orgánu vlády SR a Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (ďalej len „rada vlády“) pri obhajobe rodovej rovnosti a statusu tejto otázky na všetkých úrovniach činnosti vlády SR aj Národnej rady SR.
 - c) Mechanizmus zásadných stanovísk, ktoré môže výbor predkladať, mal podstatný význam pre uchopenie a obhajobu ochrany ľudských práv aj z hľadiska medzinárodno-politického. Slovenská republika preukázala, že pevne stojí na pozíciách záväzkov, ktoré prijala pri svojom vstupe do EÚ, ako aj ostatných medzinárodných dokumentov, ktoré podpísala a ratifikovala.
- Zhrnul najdôležitejšie skutočnosti očakávané v roku 2014:

a) Za dôležitú označil prácu odborných pracovných komisií výboru, ktoré sú platformou pre hlbšie a intenzívnejšie venovanie sa nastoleným otázkam. Očakávanie je, že na základe odborných stanovísk pracovných skupín bude možné primerane nastaviť celoštátnu stratégiu a politiky tak, aby zohľadňovali potreby a záujmy žien a mužov na Slovensku. Cieľom je uplatňovať rodové hľadisko a súčasne podporovať špecifické opatrenia na odstránenie existujúcich nerovností.

b) upozornil na pripravované materiály *Súhrnnú správu o stave rodovej rovnosti za rok 2013*, vyhodnotenie *Národnej stratégie rodovej rovnosti na roky 2009-2013* a jej akčného plánu a príprava nadväzujúcej stratégie, ako aj príprava *piatej a šiestej periodickej správy k Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie na ženách*.

- upozornil, že závery prijaté výborom by nemali byť v rozpore so záväzkami, ku ktorým sa Slovenská republika zaviazala v agende rodovej rovnosti, ale mali by tieto záväzky nielen rešpektovať, ale aj posilňovať túto oblasť.
- vyzval ku schváleniu programu zasadnutia
- program bol schválený nadpolovičnou väčšinou hlasov

2. Kontrola uznesení

Oľga Pietruchová, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť

- uviedla, že výbor je uznášaniaschopný, prítomných alebo oficiálne zastupovaných bolo 42 členov/iek výboru
- konštatovala, že plnenie uznesení z minulého zasadnutia bolo splnené
 - a) uznesenie č. 43 z 21. októbra 2013, ktorým bol vo výbore schválený Národný akčný plán na prevenciu a elimináciu násilia na ženách a ktorým výbor odporučal rade vlády podporiť tento národný akčný plán - v rade vlády bol materiál schválený jednomyselne a bolo odporučené, aby MPSVR SR v pripomienkovom konaní odmietlo pripomienky, ktoré spochybňujú ľudskoprávny rodový kontext problematiky. Toto bolo dodržané a národný akčný plán bol schválený v decembri 2013.
 - b) stanovisko Výboru pre rodovú rovnosť k spochybňovaniu princípov rodovej rovnosti, ktoré bolo prijaté 21. októbra 2013 si osvojila rada vlády.
 - c) odporúčacie uznesenie týkajúce sa Slovenského národného strediska pre ľudské práva bolo zaradené na rokovanie rady vlády a rada vlády sa ním zaoberala.

3. Informácia ministra spravodlivosti SR o procese ratifikácie Dohovoru Rady Európy o odstránení násilia na ženách a boja proti nemu

Tomáš Borec, minister spravodlivosti SR, podpredseda Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

Informoval o príprave ratifikácie Dohovoru Rady Európy o odstránení násilia na ženách a boja proti nemu (ďalej len „Istanbulský dohovor“). Bola vypracovaná analýza krokov, ktoré je potrebné vykonať na to, aby mohla prebehnúť ratifikácia. Výsledkom analýzy je, že je potrebné prijať a prípadne novelizovať určité právne predpisy, osobitne nový zákon o predchádzaní násiliu na ženách a domácomu násiliu a o boji proti nemu ako osobitný zákon podľa príslušných právnych úprav, ktoré platia v zahraničí. Ďalej sa ministerstvo spravodlivosti podieľalo na vypracovaní a pripomienkovaní Národného akčného plánu pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách. Sekcia legislatívy MS SR spolu so sekciou medzinárodných vzťahov priebežne v rámci svojej pôsobnosti novelizuje príslušné právne predpisy, ktoré sú v rezorte spravodlivosti na základe požiadaviek medzinárodných orgánov – najmä Výboru OSN pre odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW) a medzinárodných organizácií, najmä Rady Európy v rámci prípravy ratifikácie Istanbulského dohovoru. Konkrétne ide o predpisy: trestný zákon, trestný poriadok, je schválený legislatívny zámer nového občianskeho súdneho poriadku, občiansky zákonník a s tým súvisiace predpisy. Na účely harmonizácie právneho poriadku s čl. 10 Istanbulského dohovoru MPSVR SR vypracovalo a predložilo ÚV SR projekt zriadenia koordinačného metodického centra pre prevenciu a elimináciu násilia na základe financovania z tzv. nórskeho grantov. S ohľadom na rozsah pôsobnosti dohovoru a výhrady k tomuto dohovoru uplatnené 105-timi inštitúciami mimovládneho neziskového a podnikateľského

prostredia, ako aj to, že pripravovaná Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike bola presunutá práve z dôvodov, že existovali veľké výhrady z týchto organizácií, MS SR považuje za vhodné, aby spochybňované otázky, ktoré vyvstanú v európskom dohovore boli predmetom diskusie - medzi ľuďmi treba dostať informácie tak, aby sa vykladali správne, pretože mnohokrát sa spochybňujú veci, ktoré sú úplne legitímne.

Stanislav Trnovec, člen výboru, Klub mnohohodetných rodín

Ešte v lete upozorňoval na riziko, že pri príprave Národného akčného plánu na prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2014-2019 je potrebná opatrnosť pri odvolávaní sa na Istanburský dohovor, vzhľadom na to, že nie je ratifikovaný ešte dostatočným počtom krajín. V dobe schválenia vo vláde SR ho ratifikovalo iba osem krajín. Žiaľ dnes máme schválený dokument vládou bez toho, že by mal právnu silu. Položil otázku čo ďalej, aby to bolo v poriadku?

Mária Raučinová, členka výboru, Katolícke hnutie žien

Na jednej strane minister Borec a minister Richter vyzvali na diskusiu – odbornú aj verejnú – ohľadne dokumentu a ohľadne rôznych pojmov a výrazov, ktoré sa v ňom nachádzajú, a na druhej strane tento výbor prijal uznesenie, v ktorom odmieta akékoľvek spochybňovanie termínu rodová rovnosť a pod. Ministrom položila otázku ako si predstavujú túto diskusiu, pokiaľ vylúčia tých, ktorí sa pýtajú na základné veci, základné pojmy, a príp. ich označia za fundamentalistov, extrémistov, alebo niekoho, kto neovláda terminológiu a ľudskoprávnu agendu.

Adriana Mesochoritsová, popredsedníčka Výboru pre rodovú rovnosť, Možnosť voľby

Na jednej strane víta zodpovednosť, ktorou sa Slovenská republika k stavia k príprave ratifikácie Istanburského dohovoru, avšak bolo by vhodné, ak by sa tak pristupovalo k všetkým dohovorum a podľa toho sa upravili legislatívne a strategické nástroje (napr. CEDAW). Istanburský dohovor nie je nový materiál a iba odráža ľudskoprávny vývoj v téme násilia páchaného na ženách. Celá téma násilia páchaného na ženách je už dávno veľmi podrobne rozobratá vo všeobecnom odporúčaní CEDAW-výboru, ktoré vydalo jasné stanovisko, kde sú totožné definície s definíciami, ktoré sú používané v Istanburskom dohovore. Je tam vysvetlený rodový kontext, prečo chápeme násilie páchané na ženách ako rodovo podmienené násilie, atď. Podotkla, že Istanburský dohovor vypracovali najlepší experti/ky z jednotlivých európskych krajín na tému násilia páchaného na ženách, ktorí vychádzali z CEDAW-dohovoru, z Pekingskej akčnej platformy atď. Dohovor sa prijíma, aby sa zjednotili legislatívne prostredia pre celú Európsku úniu, čo bude dlhý proces. Položila otázku či a akým spôsobom bude spolupracovať pracovná skupina na MS SR s pracovnou skupinou výboru zameranou na násilie páchané na ženách, keďže táto téma je jednou z hlavných agend výboru. K spomenutým výhradám uplatneným 105-timi inštitúciami uviedla, že všetky (s výnimkou jednej) sú to organizácie, ktoré nikdy nepracovali a nepracujú v oblasti násilia páchaného na ženách. Všetko ide o kresťanské organizácie, ktoré sa v poslednom čase veľmi efektívne navzájom prepájajú, existuje celoeurópsky tlak, vyvíjaný na tému rodovej rovnosti s veľmi jasným cieľom potlačania ľudských práv žien. Diskutovať je možné, avšak nie je možné ustupovať organizáciám, ktoré nechcú počúvať tieto argumenty.

Dušana Karlovská, členka výboru, Fenestra

Slovenská republika sa buď prihlási a ratifikuje dohovor v tom znení a v rozsahu, v ktorom existuje alebo nie. V procese ratifikácie je možné len v istých špecificky vymedzených článkoch dohovoru uplatňovať si výhradu. Otázka ľudských práv nie je otázkou širokej spoločenskej diskusie. Ak sa štát zaviazal chrániť a rešpektovať ľudské práva, tak odhliadnuc od toho, či bude 200 tisíc ľudí alebo jeden milión ľudí proti, má povinnosť tieto práva chrániť. V prípade Istanburského dohovoru, ktorý má jasne definované východiská, z ktorých vychádza, nie je veľký priestor na diskusiu o samotných rodových východiskách. Uviedla, že je otázkou pohľadu či dohovor ratifikovalo iba 8 krajín alebo už 8 krajín, pretože proces ratifikácie nie je otvorený dlho a na to, aby dohovor nadobudol účinnosť a právoplatnosť je potrebné, aby ho ratifikovalo desať krajín, čím reagovala na diskusný príspevok p. Trnovca.

Renáta Ocilková, členka výboru, Fórum kresťanských inštitúcií

Fórum kresťanských inštitúcií je jedna zo 105 organizácií, ktorá pripravila a podpísala spomínané pripomienky. Fórum kresťanských inštitúcií zastrešuje 36 organizácií, takže nejde o zopár jednotlivcov. Istanbulský dohovor zahŕňa aj oblasť vzdelávania, napr. v čl. 14 o vzdelávaní sa uvádza, že politika rodovej rovnosti by mala byť implementovaná do všetkých stupňov vzdelávania, a to už úplne nekoreluje s elimináciou násilia na ženách. V kontexte vývoja udalostí za dva a pol roka terminológia nabrala úplne iný význam, napr. práve predkladaná správa europoslankyne Ulrike Lunacek, kde sa zakladajú nadpráva pre transsexuálov a intersexuálov na základe stratégie rodovej rovnosti, čo dáva šípik, že termín rodová rovnosť predpokladá niečo úplne iné, ako elimináciu násilia na ženách. Kresťanským MVO záleží na eliminácii násilia na ženách a nepopierajú ľudské práva.

Ján Richter, minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR a predseda Výboru pre rodovú rovnosť

Jeho hlavným cieľom je presadzovať a udržiavať sociálny zmier. Od rokovania výboru neočakáva jednotný názor, je dôležité vypočuť si názor iného, rešpektovať ten názor, nezosmiešňovať názor jeden druhého a snažiť sa chápať pozície ľudí, ktorí majú odlišný názor.

Tomáš Borec, minister spravodlivosti SR, podpredseda Rady vlády SR pre ľudské práva, národnosť menšiny a rodovú rovnosť

Vyjadril súhlas s vyjadrením ministra Richtera, pretože ignorovanie názoru druhého nevedie k ničomu dobrému. Pokiaľ budeme spoločnosť tlačiť smerom ku konfrontácii, tak sa to neskončí dobre. Otázky, ktoré zazneli sa budú objavovať stále, aj po ratifikácii dohovoru, takže diskusia bude pokračovať aj potom. Reagoval na pripomienku p. Trnovca k národnému akčnému plánu – akčný plán nie je právnym predpisom, čiže aj keď sa odvoláva na niečo, čo tu ešte neplatí, nie je to zásadný problém, ktorý by mal v súčasnosti spôsobovať starosti vážneho charakteru. Potvrdil pripomienky p. Karlovskej k možnosti ratifikácie dohovoru s výhradami – podľa expertov z MS SR na medzinárodné právo verejné, pri tomto type dohovoru nie je možné uplatňovať výhrady. Uvítal návrh p. Mesochoritisovej na spoluprácu pracovných skupín.

Oľga Pietruchová, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť a riaditeľka odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí

Zareagovala na výhrady p. Trnovca, že Národný akčný plán na prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2014-2019 je právne sporný materiál. V národnom akčnom pláne je úloha ratifikovať dohovor, avšak to, že dohovor nie je ešte ratifikovaný, neznamená, že nie je určitým spôsobom pre štát zaväzujúci. Viedenský dohovor o zmluvnom práve v čl. 18 hovorí, že štát je povinný zdržať sa konania, ktoré by mohlo mariť predmet a účel zmluvy po tom, ako ho podpísal, čiže svojím spôsobom dohovor je pre štát záväzný a to, že sú z neho prevzaté definície v národnom akčnom pláne, nemá právne akýkoľvek spochybniteľný základ. Najmä, ak tieto definície nie sú nové, ale sú už široko používané, jednak Výbor CEDAW vo svojom všeobecnom odporúčaní č. 19 jasne pomenoval rodovo podmienené násilie, a rovnako smernica Európskeho parlamentu, ktorú tiež Slovensko musí implementovať, ustanovuje minimálne normy v oblasti podpory a ochrany obetí a niekoľkokrát hovorí o rodovo podmienenom násilí. Výhrady, že dohovor zavádza novú terminológiu nie sú vecne správne, pretože spomínaná terminológia sa používa minimálne desať rokov na úrovni Európskej únie, Rady Európy, OSN a aj na úrovni Slovenskej republiky.

Mária Demeterová, predsedníčka Katolíckeho hnutia žien Slovenska

V súčasnosti sa činnosť výboru zúžila iba na určité sporné otázky terminológie, ktoré možno ani nie sú tak kontroverzné. Avšak ak existuje na určitú vec sporný výklad, musíme o tom hovoriť, ak chceme pôsobiť ako ľudia, ktorí sú schopní dialógu. Katolícke ženské organizácie dlhodobo od roku 1990 pracujú v problematike žien a nemajú žiadnu námietku voči výkladu ministra Richtera k rovnosti práv mužov a žien.

Jozef Tinka, člen výboru, Striedavá starostlivosť o deti

Problematika rodovej rovnosti, gender-problematika, problematika homosexuálov, lesbičiek atď. sú nové témy, ktoré korelujú s tým, ako sa vyvíja problematika ľudskoprávnej agendy a je potrebné venovať im pozornosť. Problémom, ktorý polarizuje spoločnosť je, že štát a štátne inštitúcie absolútne

podcenili, že tieto veci sú viac evolučné, ako revolučné, a ak je potreba uskutočniť revolučnejšie zmeny v mysliach ľudí, tak nie je možné podceniť celospoločenskú diskusiu. Spoločnosť je zmätená, nevie si niektoré veci vysvetliť, a potom vznikajú také extrémistické situácie, ako napr. internetové šialenstvo ohľadom juvenilnej justície. Je tu potreba, aby sa štát k tejto otázke a nepravdám, ktoré sa šíria, jasne vyjadril. Celú animozitu, ktorá vznikla medzi rôznymi názorovými skupinami, napätie v spoločnosti, útoky na štát, útoky na rôzne skupiny, považuje za absolútne nezvládnutú komunikačnú stratégiu. Dal na zváženie, či by bolo vhodné zriadiť dočasnú pracovnú skupinu, ktorá by vypracovala komunikačnú stratégiu, ktorá by mohla vysvetľovať podrobnejšie niektoré pojmy a pomohla osvete medzi ľuďmi.

Ján Richter, minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR a predseda Výboru pre rodovú rovnosť

Ako člen a predseda výboru sa prihlásil k myšlienke vytvoriť pracovnú skupinu ku komunikačnej stratégii.

Stanislav Trnovec, člen výboru, Klub mnohodedných rodín

Doplnil, že jeho predchádzajúca pripomienka k príprave Národného akčného plánu na prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2014-2019 sa týkala len formálnej stránky.

Anna Verešová, Áno pre život

Zastupuje organizáciu, ktorá bola medzi spomínanými 105-imi organizáciami a uvíta akýkoľvek dokument, ktorý pomôže ženám, na ktorých je páchané násilie. V rozporovom konaní sa s p. Pietruchovou zhodli na mnohých pripomienkach a na MPSVR SR boli veľmi ochotní ich pripomienky akceptovať. Pri pomoci ženám, na ktorých je páchané násilie sa nezhodli na jedinej veci – rodovej terminológii. Pritom na jednej strane sa tvrdí, že rodová rovnosť = rovnosť mužov a žien, na druhej strane nemôžeme ustúpiť z takejto terminológie. Ak toto polarizuje odborné kruhy, ale aj laickú verejnosť, prečo nemôžeme vylúčiť takýto zbytočný jav v terminológii.

Mária Raučinová, členka výboru, Katolícke hnutie žien

Zdôraznila, že na rokovaní výboru niekoľkokrát navrhovala zmeniť termín rodová rovnosť na rovnosť mužov a žien, ale nebolo to podporené. Tento termín polarizuje spoločnosť, pretože pod rodovou rovnosťou si niektorí ľudia vysvetľujú aj rovnosť rodov.

Zuzana Kiczková, členka výboru, Ženská loby Slovenska

Ak sa používa termín rovnosť žien a mužov, vždy treba dodať, že skupina žien (a mužov) je veľmi diferencovaná a veľmi rôznorodá skupina. Sú ženy biele, farebné. Chudobné, bohaté. Sú heterosexuálne a sú homo-/a sú lesby. Takže keď hovorím o ženách, hovorím o skupine veľmi diferencovanej a veľmi rôznorodej. V západných krajinách sa už dávnejšie monopolná kategória rozpadla a začala pluralizácia, teraz sa to deje na Slovensku. A v tejto pluralite má každá/ý svoje právo, štát nemôže vyhlásiť, že bude ochraňovať len jednu skupinu, to by malo vážne politické dôsledky. Ak by sa dôsledne zobralo tvrdenie pani Raučinovej, ministerstvo by malo teraz vyhlásiť, že teraz bude ochraňovať len heterosexuálnych mužov a ženy. To by ale nebola rovnosť.

Barbara Illková, tajomníčka Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

Ratifikácia akéhokoľvek dohovoru prebieha v národných podmienkach, t.j. nedá sa odhliadnuť od skutočnosti, že práve prebieha príprava stratégie ľudských práv. A keďže Istanbulský dohovor rieši otázky, ktoré budú predmetom tejto stratégie, tak je pochopiteľná pozícia rezortu spravodlivosti, že chce diskutovať o týchto otázkach. Dohovor pracuje s terminológiou, ktorá je vysvetlená v samotnom dohovore. Každá medzinárodnoprávna norma má prílohovú časť, kde sa tvorcovia konkrétnej zmluvy zhodli, ako budú vykladať jednotlivé pojmy. Zástupca SR v Rade Európy, p. Kuchár bol predsedom pracovnej skupiny, ktorá draftovala Istanbulský dohovor, viedol veľké negociácie so všetkými členskými krajinami a tento dohovor je výsledkom negociácií všetkých členských krajín Rady Európy. Slovenská republika je signatárom Istanbulskeho dohovoru, čo znamená, že vláda SR schválila Istanbulský dohovor. Zámerom MZVEZ SR je v najväčšej možnej miere minimalizovať uplatňovanie výhrad k medzinárodným dokumentom, pretože snahou je pristupovať k medzinárodnoprávnym

záväzkom tak, ako dôstojnému a zodpovednému členovi Rady Európy, OSN, EÚ a ostatných organizácií prináleží.

Renáta Ocilková, členka výboru, Fórum kresťanských inštitúcií

Rovnosť mužov a žien vníma ako rovnosť všetkých mužov a žien bez diferenciácie. Prioritnou agendou by nemalo byť zameriavanie na homosexuálov a heterosexuálov a pod., ale na oblasť rodiny, vplyvu rodičovstva, na postavenie žien a mužov v spoločnosti, zosúladenia rodinného a pracovného života.

Informáciu ministra spravodlivosti SR o procese ratifikácie Dohovoru Rady Európy o odstránení násilia na ženách a boja proti nemu vzal výbor na vedomie uznesením č. 46.

Predseda výboru sa ospravedlnil z dôvodu ďalších pracovných povinností z ďalšej časti rokovania a poveril štátneho tajomníka Jozefa Buriana vedením zasadnutia.

4. Informácie o priebehu a záveroch zasadnutí Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť a príprave Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike

Barbara Illková, tajomníčka Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

Poskytla doplňujúce informácie k ostatnému zasadnutiu rady vlády, keďže členovia mali vopred k dispozícii zápisnicu z 12. zasadnutia rady vlády. Poďakovala všetkým záujemcom o prácu v pracovnej skupine, ktorá sa bude venovať otázke zefektívnenia procesu poskytovania dotácií. Stretnutie pracovnej skupiny sa uskutoční v pondelok 3. februára 2014 na MZVEZ SR. Koordinačná skupina k procesu prípravy celoštátnej stratégie sa stretla 16. januára 2014 pod vedením jej nového predsedu Pavla Demeša, poradcu ministra Miroslava Lajčáka aj pre otázky ľudských práv, ktorý sa stal predsedom skupiny po tom, čo opustil funkciu splnomocnenec pre občiansku spoločnosť Filip Vagač. Bol potvrdený termín na predloženie stratégie na rokovanie vlády SR do konca júna 2014, stratégia bude pripravovaná za účasti širokej verejnosti a bude vychádzať z existujúceho štandardu medzinárodnoprávných záväzkov Slovenska, vyplývajúcich z členstva v Rade Európy, OSN, Európskej únii a ďalších medzinárodných organizáciách a zoskupeniach. Predmetom ďalšieho rokovania koordinačnej skupiny dňa 3. februára 2014 bude kreovanie redakčnej skupiny a riadiaceho výboru - dvoch základných telies, ktoré koordinujú proces prípravy na pracovnej úrovni. Výstupy z odborných podujatí k otázkam práv seniorov a osôb so zdravotným postihnutím sa už spracúvajú a naďalej sa postupuje v rámci schváleného harmonogramu. Na Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí SR pracuje pracovná skupina pre prípravu dvoch odborných podujatí (podstata a filozofia ľudských práv, otázka inštitucionálnej architektúry ľudských práv). Ďalší bod rokovania rady vlády, ktorým bolo odporúčanie predsedu rady vlády SR, aby minister spravodlivosti SR informoval o príprave ratifikácie Istanbulskeho dohovoru bol na dnešnom rokovaní výboru naplnený. Na návrh rady vlády bola zriadená iniciatívna a procesuálna pracovná skupina, ktorej cieľom je diskutovať o otázkach procedúry per rollam, otázke paritného zastúpenia, otázke zastúpenia občianskej spoločnosti, otázke kreovania nového výboru, ktorý by sa venoval otázkam občianskych a politických práv, otázka pôsobenia rady vlády v období medzi zasadnutiami a mnohé ďalšie otázky. Pracovná skupina, zložená zo zástupcov rezortov a občianskeho sektora, viackrát zasadala a jej výsledkom bude návrh dodatku k štatútu, ktorý bude predmetom 13. zasadnutia rady vlády.

Oľga Pietruchová, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť

Koordinačná skupina na svojom poslednom zasadnutí určila kritéria, ktoré sú určujúce pre zaradenie do pracovnej skupiny na určitú tému stratégie. Ohľadom kapitoly rodovej rovnosti uviedla, že v najbližších dňoch budú záujemcovia o prácu v pracovnej skupine, ktorí sa už prihlásili, vyzvaní, aby doplnili svoje profesijné informácie a taktiež sa môžu prihlásiť noví záujemcovia, tak aby bola zachovaná možnosť uchádzať sa o členstvo v pracovnej skupine za rovnakých podmienok. Predpoklad je, že v priebehu februára sa začnú reálne práce v pracovnej skupine a koncom marca by sa uskutočnilo odborné podujatie za účasti verejnosti.

Mária Raučinová, členka výboru, Katolícke hnutie žien

Položila otázku, kde bola zverejnená informácia o možnosti zasielať nominácie do pracovnej skupiny, ktorá sa venovala poskytovaniu dotácií do 17. januára a koho sa členstvo malo týkať.

Barbara Illková, tajomníčka Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť

Vyzvaní na predkladanie nominácií boli členovia rady vlády, výzva odznela na rade vlády, potom bola distribuovaná v záznamoch a v záveroch z rokovania rady vlády, ktoré sú sprístupnené na webe rady vlády. Potom ako sa pracovná skupina prvýkrát zide, bude zverejnené jej zloženie, a následne bude na členoch a členkách výboru, akým spôsobom oslovia členov a členky pracovnej skupiny alebo sekretariát rady vlády. Vzhľadom na prebiehajúci proces a diskusiu k stratégii prebiehajúcu v lete 2013 a aby bolo celé spektrum občianskej spoločnosti informované, je ako pozorovateľ na všetky zasadnutia koordinačnej skupiny prizývaný František Neupauer z Fóra kresťanských inštitúcií. Príprava stratégie prebieha transparentne, inkluzívne a participatívne.

5. Informácia MPSVR SR o pripravovaných strategických správach v oblasti rodovej rovnosti

Oľga Pietruchová, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť a riaditeľka odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí

Odbor rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí bude v najbližších mesiacoch pripravovať tri rozsiahle a závažné správy. Jednak je to každoročne pripravovaná súhrnná správa o stave rodovej rovnosti na Slovensku za daný rok. S ohľadom na to, že je 20. výročie vyhlásenia OSN za rok rodiny a diskusia okolo rodiny je momentálne veľmi široká, a aj s ohľadom na prípravu nového programového obdobia sme sa rozhodli zamerať túto správu podrobnejšie na zosúladenie rodinného a pracovného života, keďže sa to ukazuje ako jedna z rozhodujúcich oblastí pre plnohodnotné uplatnenie sa žien a dosiahnutie rovnosti mužov a žien alebo rodovej rovnosti. Správa v zmysle uznesenia vlády SR má byť preložená na rokovanie vlády SR v apríli 2014, takže na najbližšom zasadnutí výboru, niekedy začiatkom apríla, by mala byť k dispozícii. Ďalším materiálom bude vyhodnotenie plnenia Národnej stratégie rodovej rovnosti na roky 2009 – 2013, ktorej platnosť skončila koncom roka 2013 a vyhodnotenie plnenia Národného akčného plánu rodovej rovnosti na roky 2010 – 2013. Poslednou správou je príprava 5. a 6. Periodickej správy SR o plnení Dohovoru pre odstránenie všetkých foriem diskriminácie voči ženám. V najbližších dňoch budú zaslané listy ministra Jána Richtera na dané rezorty a všetky tie inštitúcie štátnej a verejnej správy, ktoré boli uznesením vlády SR zaviazané k plneniu národného akčného plánu, alebo ktorým bolo odporúčané plniť národný akčný plán, a informácie k plneniu sú očakávané do konca marca 2014. List bude smerovaný aj inštitúciám, ktoré boli zaviazané uznesením vlády SR k plneniu odporúčaní CEDAW-u z roku 2008, informácie k plneniu sú očakávané do konca februára 2014 a cieľom je vypracovať správu do konca marca 2014. Potom bude štandardným procesom v spolupráci s MZVEZ SR zaslaná Výboru OSN pre odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien a bude k dispozícii na ďalšom zasadnutí výboru.

Daniela Kuhnova, Ministerstvo kultúry SR

Požiadala o posun termínu predkladania podkladov aspoň o 10 dní, keďže interný termín pre organizačné útvary a organizácie MK SR na zaslanie podkladov je už daný do 3. marca.

Oľga Pietruchová, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť a riaditeľka odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí

Termín dodania podkladov je štandardne daný do konca februára a v priebehu prvého marcového týždňa sa podklady zozbierajú u gestora. Nepovažuje za problém, ak budú podklady dodané začiatkom marca.

Informáciu MPSVR SR o pripravovaných strategických správach v oblasti rodovej rovnosti vzal výbor na vedomie uznesením č. 47.

6. Informácia o príprave nového programového obdobia pre čerpanie štrukturálnych fondov a uplatňovaní rodovej rovnosti ako ex-ante podmienky a horizontálneho princípu, delegovanie zástupcov/kyň výboru do Pracovnej skupiny pre horizontálnu prioritu rovnosť príležitostí

Oľga Pietruchová, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť a riaditeľka odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí

Nakoľko proces prípravy nového programového obdobia je veľmi náročný, zdôraznila tri rozmery toho kde sa téma/problematika nachádza. V septembri 2013 bola schválená na úrovni EÚ tzv. všeobecná ex ante podmienka, ktorá sa nazýva gender equality, čiže rodová rovnosť. Plnenie tejto podmienky (dostatočné inštitucionálne zázemie, vzdelávanie v oblasti rodovej rovnosti atď.) je podmienkou pre štát, aby vôbec mohol čerpať štrukturálne fondy. V novom programovom období sa budú, na základe všeobecného nariadenia EK, uplatňovať pre čerpanie štrukturálnych fondov tri horizontálne princípy: 1. horizontálny princíp trvalá udržateľnosť, 2. horizontálny princíp nediskriminácia, rovnosť príležitostí, 3. horizontálny princíp rovnosť mužov a žien. MPSVR SR by malo koordinovať implementáciu dvoch horizontálnych princípov - rovnosti príležitostí a rovnosti mužov a žien. V novom programovom období projekt bude musieť dodržiavať zákaz diskriminácie resp. nediskrimináciu a bude musieť dodržiavať podmienky rovnosti mužov a žien a prispievať k nim. Projekt nemôže mať negatívny vplyv na rovnosť mužov a žien alebo na rovnosť príležitostí, inak by nemal byť schválený, čo je novinka oproti predchádzajúcemu obdobiu. Po diskusii s centrálnym koordinačným orgánom by mal byť uplatňovaný takýto mechanizmus v rôznych programoch, ktoré sú relevantné – za MPSVR SR to bude hlavne nový operačný program Ľudské zdroje a operačný program Efektívna verejná správa. Operačný program Ľudské zdroje má v novom programovom období zameranú jednu celú investičnú prioritu na rovnosť mužov a žien a zosúladienie rodinného a pracovného života a v rámci tejto investičnej priority je prioritou odstraňovať horizontálnu a vertikálnu rodovú segregáciu na trhu práce a v príprave naň. Druhá investičná priorita je zameraná na odstraňovanie diskriminácie a podporu mechanizmov vedúcich k odstraňovaniu všetkých dôvodov diskriminácie. Už v tomto programovom období funguje tzv. pracovná skupina pre horizontálnu prioritu rovnosť príležitostí, ktorá je v súčasnosti rozširovaná pre prípravu nového programového obdobia a výbor môže nominovať dve členky alebo dvoch členov do tejto pracovnej skupiny

Viera Petrášová, Združenie lesníčiek

Upozornila na problematiku plánu rozvoja vidieka a fondy a na potrebu zamerať pozornosť výboru v roku 2014 aj na tieto otázky.

Informáciu o príprave nového programového obdobia pre čerpanie štrukturálnych fondov a uplatňovaní rodovej rovnosti ako ex-ante podmienky a horizontálneho princípu vzal výbor na vedomie uznesením č. 48. Do 28. februára 2014 je možné navrhnúť členky/ov do pracovnej skupiny pre horizontálnu prioritu rovnosť príležitostí, nomináciu následne potvrdí výbor elektronicky. Priamo na výbore prejavili záujem o členstvo v pracovnej skupine p. Haburová a p. Trnovec.

7. Informácia o pripravovaných projektoch k eliminácii a prevencii násilia na ženách

Barbora Holubová, Inštitút pre výskum práce rodiny

Inštitút pre výskum práce a rodiny sa bude ako hlavný žiadateľ uchádzať o financie z Európskeho sociálneho fondu pre dva národné projekty - Prevencia a eliminácia násilia na ženách, Podpora prevencie a eliminácie násilia na ženách. Obidva projekty sú zamerané na tú istú cieľovú skupinu, majú však inú regionálnu pôsobnosť. Pravidlá čerpania Európskeho sociálneho fondu sú veľmi prísne a je pravdepodobné, že nebude možné vyčerpať celú alokáciu, ktorá bola pôvodne nastavená. Prvý projekt má alokáciu cca 2 300 000 €, pričom dve tretiny sú určené pre projektových partnerov - deväť kľúčových neverejných poskytovateľov sociálnych služieb pre cieľovú skupinu ohrozených žien a ich deti. Veľmi konkrétna spolupráca bude nadviazaná s týmito partnermi aj v rámci druhého projektu, takže projekty sú relatívne komplementárne, na seba nadväzujúce, ale zároveň samostatné po administratívnej stránke. Veľkou aktivitou v prvom projekte je zriadenie bezplatnej nonstop krízovej linky pre ženy, novej formy služieb pre ženy, ktorá sa opiera o minimálne európske štandardy, ale aj

o Istanbulský dohovor. Druhý národný projekt sa bude implementovať vo všetkých krajoch okrem BSK. Projekt sa zameria hlavne na vytváranie zjednotených postupov a štandardov poskytovaných sociálnych služieb pre cieľovú skupinu ohrozených žien. Začiatok implementácie je plánovaný na apríl 2014.

Oľga Pietruchová, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť a riaditeľka odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí

Zriadenie koordinačného metodického centra pre prevenciu a elimináciu násilia na základe financovania z tzv. nórskeho grantu sa vzhľadom na určité problémy so spolufinancovaním a proces schvaľovania pozdržalo. Reálnym termínom, kedy by sa projekt mohol začať realizovať je apríl 2014. Centrum by potom s oboma národnými projektmi zahájilo systémovú koordináciu a spoluprácu rôznych rezortov a občianskej spoločnosti.

Mária Raučinová, členka výboru, Katolícke hnutie žien

Ak spomenuté projekty počítajú s tým, že Istanbulský dohovor bude schválený, vytvárajú určitý prednátlak na to, aby bol schválený. Organizácie, ktoré nesúhlasia s princípmi Istanbulskeho dohovoru sa potom ani neuchádzajú o takéto projekty, čo možno považovať za určitý spôsob vylúčenia týchto organizácií. Požiadala p. Holubovú o definíciu osobitných skupín žien ohrozených násilím v projekte.

Barbora Holubová, Inštitút pre výskum práce rodiny

Inštitút pre výskum práce a rodiny vychádza z princípov, ktoré sú zahrnuté nielen v Istanbulskom dohovore, ale opiera sa o minimálne štandardy Rady Európy. Skúsenosti zo zahraničia dlhodobo dokazujú, že prístup, ktorý vychádza z rodovej analýzy je správny. Pri osobitných skupinách žien ohrozených násilím sa projekt zameria na rómske ženy, na vidiecke ženy, ženy so zdravotným postihnutím a na ženy, ktoré boli znásilnené.

Oľga Pietruchová, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť a riaditeľka odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí

Zriadenie nonstop linky pre ženy, ktoré zažívajú násilie, je štandardným procesom, ktorý prebieha v mnohých krajinách a ukazuje sa ako veľmi dobré riešenie bez ohľadu na to, či bude Istanbulský dohovor ratifikovaný. Istanbulský dohovor vznikol práve na základe toho, že tieto skúsenosti boli pozbierané a zlúčené do jedného materiálu, ktorý je vynikajúcim odborným vodítkom.

Barbora Holubová, Inštitút pre výskum práce rodiny

Inštitút pre výskum práce a rodiny monitoringom zistil, že existuje niekoľko krízových liniek, ale štandardy určujú, že by mala existovať špecializácia pre cieľovú skupinu žien zažívajúcich násilie a poradkyne na krízovej linke by mali byť veľmi špecificky odborne vzdelané v tejto oblasti. Nastavenie projektu je veľmi náročné, preto sa Inštitút pre výskum práce a rodiny snaží presadiť, aby bol podporný tím veľmi dobre zabezpečený a aby projekt nezlyhával.

Informáciu o pripravovaných projektoch k eliminácii a prevencii násilia na ženách vzal výbor na vedomie uznesením č. 49.

8. Rôzne

Mária Behanovská, KKM NP Inštitút rodovej rovnosti

Hodnotiace stretnutie krajských kontaktných miest k záverom národnému projektu Inštitút rodovej rovnosti, na ktorom sa budú formulovať námety na pokračovanie projektu sa uskutoční týždeň po zasadnutí výboru. Existuje požiadavka z terénu, aby sa našiel spôsob akým zachovať krajské kontaktné miesta.

Oľga Pietruchová, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť a riaditeľka odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí

MPSVR SR nadviazalo kontakt s riadiacim orgánom operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia, s cieľom, aby na ukončenie národného projektu Inštitút rodovej rovnosti nadviazal malý projekt, ktorý bude možné implementovať vo všetkých krajoch okrem Bratislavy a bude zameraný na udržanie krajských kontaktných miest a regionálne aktivity do konca roka 2015.

Jozef Tinka, člen výboru, Striedavá starostlivosť o deti

V súvislosti s Národným akčným plánom na prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2014-2019 a úlohou č. 53, kde sa hovorí o vypracovaní metodiky pre štatistické sledovanie identifikovaných prípadov násilia na ženách vrátane vyhodnotenia nepotvrdených prípadov, položil otázku či sa bude sledovať aj to, ktoré podania o násilí na ženách boli falošné. V súvislosti s úlohou č.33 položil otázku, v akom kontexte s násilím na ženách chce národný akčný plán pracovať so syndrómom CAN.

Oľga Pietruchová, tajomníčka Výboru pre rodovú rovnosť a riaditeľka odboru rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí

Úloha č. 53 je úloha, ktorou sa zaviazalo Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. Úloha č. 33 má dva rozmery: jednak žena sama môže týrať vlastné dieťa alebo dieťa spoločne so ženou je obeťou týrania. Okrem tohto národného akčného plánu, kde je cieľová skupina ženy a ich deti, existuje aj Národná stratégia ochrany detí pred násilím, ktorá sa oveľa podrobnejšie venuje problematike násilia na deťoch a syndrómu CAN. V Národnom akčnom pláne na prevenciu a elimináciu násilia na ženách je to poňaté z hľadiska dieťaťa ako spoluobete násilia na žene.

Jozef Burian, predsedajúci, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR

V závere poďakoval prítomným za účasť a oznámil, že ďalšie zasadnutie výboru je plánované v apríli 2014.

V Bratislave dňa 18. februára 2014

Zapísala:

Dušana Kopáčová v.r., Spoločný sekretariát výborov

Za správnosť:

Oľga Pietruchová v.r., tajomníčka výboru

Adriana Mesochoritsová v.r., podpredsedníčka výboru

Schválil:

Ján Richter v.r. , minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR, predseda výboru

Príloha:

Prezenčná listina